

Posudek

habilitační práce Mgr. Jany Veselé, Ph.D. „El elemento español SE y sus valores“

Habilitantka si pro svou práci zvolila náročné téma zkoumání různých aspektů, syntaktických funkcí a sémantických významů spojených s tvarem SE ve španělštině. Složitost problematiky je zřejmá již z volby neutrálního termínu „elemento“, který autorce umožňuje obsáhnout všechny zkoumané kategorie, funkce i významové odstíny tvaru SE. V českém jazyce se navíc setkáváme s obdobně složitou problematikou homonymního tvaru SE a tedy také s nejednotností jeho pojmenování v gramatikách a ve slovnících (zvrtné zájmeno osobní, reflexivum, volný morfém, zájmenný lexém atd.) i s podobnou nutností výzkumu jeho funkcí.

Předložená habilitační práce byla vydána Filozofickou fakultou Ostravské univerzity v roce 2010 jako spis č. 210/2010, ISBN: 978-80-7368-784-7. Monografie obsahuje celkem 316 stran a je členěna do úvodu, 9 kapitol, závěru a seznamu bibliografie. Součástí publikace je seznam použitých zkratk a symbolů.

Po stručném uvedení do problematiky klasifikace a kategorizace tohoto tvaru, habilitantka ve druhé kapitole stručně zmiňuje historii vývoje tohoto tvaru z vulgární latiny a komentuje přehled názorů na tento tvar v pracích předních španělských lingvistů, od Andrese Bella (1847) po Gómeze Torregu (1997), přičemž uvádí výběr definic tvaru SE v nejdůležitějších teoretických pracích a gramatikách uvedených autorů. Lze jen litovat, že autorka už neměla možnost zahrnout do své studie i nejnovější španělskou gramatiku *Nueva gramática de la lengua española*, kterou Real Academia Española vydala ve spolupráci s Asociación de Academias de la Lengua Española a slavnostně ji uvedla na trh v prosinci roku 2009, tedy v době, kdy habilitantka už svou práci dokončila a připravila k tisku.

Těžištěm habilitační práce je třetí kapitola, v níž se autorka zabývá funkční kategorizací morfému SE a především rozбором jeho syntaktických funkcí. Pozornost věnuje syntaktické funkci dativu SE, spojení tvaru SE se slovesy bezpředmětovými, přechodnými a nepřechodnými, osobními, neosobními a reflexivními tvary sloves, samostatná část kapitoly se zabývá kolokací tohoto tvaru ve větě. Analyzované funkce autorka dokládá příklady z citovaných španělských gramatik, ze španělských slovníků a příklady z vlastního výzkumu korpusu španělských literárních děl z let 1961 - 1993.

V dalších částech monografie habilitantka předkládá výsledky svého rozboru výskytu sloves se segmentem SE ve dvou současných slovnících, a to *Clave. Diccionario de uso del español actual* (2002, 1997), pod vedením Concepción Maldonado González, a v *Diccionario del español actual* (1999), který zpracovali Manuel Seco, Olimpia Andrés y Gabino Ramos.

Velmi přínosná je pátá kapitola, v níž autorka porovnává výskyt sloves, uvedených ve slovníku Clave výlučně ve zvrátané podobě, se stejnými slovesy uváděnými odlišně v Diccionario del español actual a upozorňuje na významovou i funkční nejednotnost těchto tvarů mezi oběma slovníky. V šesté, sedmé a osmé kapitole jsou pak zařazeny přehledy sloves ve spojení s tvarem SE, a to sloves přechodných, sloves nepřechodných, a dále sloves s oběma funkcemi, která habilitantka excerpovala především ze slovníku Clave.

Za významný přínos habilitační práce považuji porovnávání odlišných sémantických významů a vícevýznamovosti uváděných tvarů a především pak v 9. kapitole přehled slovesných spojení se segmentem SE, které v ustálených obratech a frazeologických spojeních obvykle působí studujícím značné obtíže. Lze si jen přát, aby autorka ve své budoucí vědecké práci doplnila tuto část o ekvivalenty v češtině a tím znásobila přínos své teoretické práce i o významné uplatnění v oblasti lingvodidaktiky.

V závěrech monografie autorka přehledně shrnuje všechny sémantické i syntaktické funkce tohoto tvaru a poukazuje na jejich rozmanitost a tím i perspektivnost segmentu SE v systému španělského jazyka.

Předloženou habilitační práci považuji za velmi kvalitní a k její koncepci a zpracování nemám připomínky. Jedinou drobnou výhradu mám pouze k tvrzení v úvodu, v němž se autorka zmiňuje o obtížnosti porozumění tvaru SE pro začátečníky "... se hace difícil su comprensión a los principiantes" (str.17). Podle mých zkušeností začátečníci využívají homonymie tohoto tvaru a podobnosti jeho základních funkcí s českým SE, avšak složitost a náročnost jeho syntaktických a sémantických funkcí si uvědomují až na velmi pokročilé úrovni.

Z á v ě r

Habilitační práce splňuje všechny požadavky standardně kladené na úroveň habilitačních prací v daném oboru.

V Praze 31. července 2011

Doc. PhDr. Vlasta Hlavičková, CSc.

